

Piia Järvelä & Leena Puskala

ITSEHOITOTESTIEN ERILAISIA NÄKÖKULMIA

Toiminnallinen opinnäytetyö videona

ITSEHOITOTESTIEN ERILAISIA NÄKÖKULMIA

Toiminnallinen opinnäytetyö videona

Piia Järvelä
Leena Puskala
Opinnäytetyö
Kevät 2019
Bioanalytiikan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Bioanalytiikan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Piia Järvelä & Leena Puskala

Opinnäytetyön nimi: Itsehoitotestien erilaisia näkökulmia

Työn ohjaajat: Outi Mäkitalo & Mika Paldanius

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2019

Sivumäärä: 19 + 1

Teimme toiminnallisen opinnäytetyön osana BioDigi hanketta. BioDigi hankkeessa tuotetaan yhteistyössä mukana olevien ammattikorkeakoulujen kanssa digitaalinen opintoportaali, sekä keskeiset opintomodulit bioanalytiikan tutkinto-ohjelmaan. Ammattikorkeakouluopiskelijat voivat käyttää tämän hankkeen kautta tuotettuja materiaaleja oman oppimisensa tukena. Opinnäytetyöhön kuuluu englanninkielinen video, jonka avulla edistetään kansainvälisten opiskelijoiden vaihto- ja koulutusvientiä. Projektin tarkoituksena on lisätä myös opiskelijoiden yhdenvertaisuutta, edistää tasa-arvoa sekä yhtenäistää koulutustarjontaa, monipuolistaa opintoja ja lisätä opintojen joustavuutta.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli käsitellä itsehoitotesteihin liittyviä ongelmia humoristisesti videolla esiintyvän päähenkilön kautta, sekä korostaa bioanalytiikan roolia itsehoitotestien tulkitsemisessa. Teimme englanninkielisen videon, jota voidaan hyödyntää myös kansainvälisessä opetuksessa. Ideana on saada katsojille tietoa siitä, ettei itsehoitotestien tekeminen ole aina suoraviivaista ja helppoa, vaan niiden tekemiseen voi liittyä erilaisia ongelmia. Halusimme saada katsojat suhtautumaan itsehoitotesteihin kriittisemmin ja miettimään niitä eri näkökulmista. Videomme tärkeä sanoma on, ettei negatiivinen tulos välttämättä sulje pois sairauden mahdollisuutta.

Videolla esiintyvä päähenkilö päätyy ostamaan itsehoitotestejä apteekista ja niiden tulkitseminen osoittautuu hankalaksi, koska testit ovat viallisia eivätkä toimi oikein. Päähenkilö ottaa yhteyttä ammattilaiseen, joka selittää, etteivät testit ole luotettavia, koska niitä ei ole validoitu.

Asiasanat: Asiantuntijat, bioanalytiikot, itsehoitotestit, validointi, yhteistyö

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Biomedical laboratory science

Authors: Piia Järvelä & Leena Puskala

Title of thesis: Different aspects of self-directed tests

Supervisors: Outi Mäkitalo & Mika Paldanius

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2019 Number of pages: 19 + 1

We created a functional thesis as a part of the BioDigi project. The BioDigi project produces a digital study portal with the co-operating universities of applied sciences as well as major study modules for the degree program in biomedical laboratory science. Students can use produced material to support their own learning. The thesis includes a video in English which promotes the exchange of international students and their education. The aim of the project is also to increase the equality of students, promote equality and unify education. It also diversifies studies and increases the flexibility of studies.

Our aim for this thesis was to deal with the problems of self-directed tests through a humoristic video where main character has some problems with the tests. We emphasize the role of the biomedical laboratory scientist during interpretation of the test results. We tried to produce high-quality video that is suitable for use in future and made the video in English so that it can also be used in international teaching. The idea is to make viewers aware that doing self-directed tests is not always straightforward and easy. They can be associated with different problems. We wanted to make viewers relate to self-directed test more critical and to think about them from different perspectives. One important message in our video is also that a negative result does not necessarily rule out the possibility of illness.

The protagonist of the video ends up buying self-directed test from pharmacy but the interpretation of the tests proves difficult because the tests are defective and do not work properly. Main character contacts a professional who explains that the tests are not reliable because they have not been validated.

Keywords: Specialists, biomedical laboratory scientists, self-directed tests, validation, cooperation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	ITSEHOITOTESTIT	7
2.1	Itsehoitotestien historiaa	7
2.2	Itsehoitotestimarkkinat	7
2.3	Itsehoitotestien positiiviset ja negatiiviset näkökulmat	8
3	ASIAANTUNTIJUUS JA VALIDOINTI	10
3.1	Asiantuntijuus	10
3.2	Validointi	10
4	TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	11
4.1	Laadukas video	11
4.2	Video opetusvälineenä	11
4.3	Videon juoni ja kuvaus	12
5	PALAUTEKYSELY	14
5.1	Palautekyselystä saadut tulokset	14
5.2	Palautekyselyn johtopäätökset	14
6	POHDINTA	16
	LÄHTEET	17
	LIITTEET	20

1 JOHDANTO

Teimme opinnäytetyömme Oulun ammattikorkeakoulun bioanalytiikan tutkinto-ohjelmaan osana BioDigi hankkeen vierianalytiikan osuutta. BioDigi hanketta koordinoi Metropolian ammattikorkeakoulu, joka myös tuottaa hanketta varten digitaalisen oppiportaalin. Hankkeen yhteistyökumppaneita Metropolian ammattikorkeakoulun lisäksi ovat Yrkeshögskolan, Savonia ammattikorkeakoulu, Turun ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu sekä Tampereen ammattikorkeakoulu. Kokonaisuudessaan BioDigi hankkeen on tarkoitus yhtenäistää koulutustarjontaa ja siten lisätä joustavuutta bioanalytiikan opintoihin. Opintoportaalien englanninkielisen toteutuksen on tarkoitus lisätä koulutusvientiä ja kansainvälistää opintoja. Englanninkielisen aineiston avulla, kaikki opiskelijat voivat käyttää BioDigi hankkeessa tuotettuja materiaaleja oman oppimisensa tukena. (Metropolia Ammattikorkeakoulu, 2017.)

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli videolla esiintyvän päähenkilön kautta tuoda ilmi humoristisella tavalla itsehoitotestien mahdollisia ongelmakohtia. Nykyään itsehoitotestejä on valtava määrä erilaisiin tarpeisiin. Kotona voidaan testata esimerkiksi, onko henkilöllä virtsatieinfektio, voidaan arvioida naisen hedelmällisyyttä ja tehdä tarvittaessa sukupuolitautiltestejä. Jopa geenitestejä voidaan ostaa vähittäismyyjiltä, jolloin yksityishenkilö saa tietoonsa sukujuurensa ja täydellisen mikrobominnsa. (Norman, 2018.) Itsehoitotestien huonoina puolina kuvataan usein luotettavuusongelmia, koska kuluttaja ei tiedä tarkkaan testin spesifisyyttä ja esimerkiksi sitä kuinka paljon vääriä positiivisia ja negatiivisia tuloksia testi antaa (Petrick, 2016).

Halusimme videosta humoristisen ja sellaisen, että jokainen katsoja pystyisi itse eläytymään päähenkilön rooliin. Tavoitteena oli saada katsojat miettimään itsehoitotestejä eri näkökulmista. Katsoja voi myös miettiä, mikä testien tekemisessä meni pieleen ja miten ongelmat voitaisiin yrittää ratkaista, sekä suhtautumaan itsehoitotesteihin varauksellisemmin. Tarkoituksena oli luoda oppimateriaalia käytettäväksi bioanalytikko-opiskelijoiden ja opettajien käyttöön. Opintojen monimuotototeutukset ja opintojen siirtyminen internettiin lisääntyvät jatkuvasti, joten itsenäiseen opiskeluun soveltuvalla materiaalilla voidaan helpottaa opiskelua tulevaisuudessa. Video lisätään oppimisolustalle, josta opiskelijat voivat katsoa sen itsenäisesti ja vastata opettajan laatimiin virittäviin kysymyksiin. Videon ja koko opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä olivat validointi ja asiantuntijuus.

2 ITSEHOITOTESTIT

Itsehoitotesteillä tarkoitetaan yleensä sellaisia tuotteita, joiden avulla voidaan seuloa, diagnosoida tai seurata erilaisia tauteja (Aacc Lab tests online, 2015). Tällaisia itsehoitotestejä voidaan ostaa ilman reseptiä ja tehdä kotona ilman terveydenhuollon ammattilaisia (Carballo-Diéguez, Frasca, Giguere & Ibitoye, 2015). Itsehoitotestejä voidaan ostaa esimerkiksi apteekeista tai tilata internetin välityksellä (Hayward, Oke, Shine & Tidy, 2018). Tunnetuimpia ja eniten käytetyimpiä itsehoitotestejä ovat todennäköisesti raskaustestit. Saatavilla on useita erilaisia testejä mm. klamydia-, ke-liakia-, kolesteroli-, eturauhassyöpä-, huume-, lääkeaine- sekä borreliavasta-ainetestit. (Rantanen, 2013.)

2.1 Itsehoitotestien historiaa

Ensimmäiset kuluttajille kohdistetut kotona tehtävät itsehoitotestit tulivat markkinoille 1970-luvulla (Hakalahti, 2018). Vuonna 1976 ensimmäinen verensokeritesti tuli kuluttajia varten myyntiin (Petrick, 2016). Ensimmäinen raskaustesti, jonka pystyi tekemään kotona, tuli myyntiin 1970-luvun loppupuolella. 1960-luvulla ainut tapa varmistua raskaudesta oli varata lääkäriaika ja antaa virtsanäyte, josta saatavien tulosten määrittäminen kesti useita viikkoja. 1960-luvun lopussa Margaret Crane alkoi kehittämään Predictor-raskaustestiä, jonka avulla raskaus pystyttäisiin toteamaan kotona, ilman lääkäriä (Blakemore, 2015).

2.2 Itsehoitotestimarkkinat

Nykyään itsehoitotestejä on valtava määrä erilaisiin tarpeisiin. Kotona voidaan testata esimerkiksi, virtsatieinfektioita, naisten hedelmällisyyttä ja sukupuolitautilitestejä. Jopa geenitestejä voidaan ostaa vähittäismyyjiltä, jolloin yksityishenkilö saa tietoonsa sukujuurensa ja täydellisen mikrobiominsa (Norman, 2018). Suomessa laajasti julkisuutta sai tänä vuonna markkinoille ilmestyneet HIV-kotitestit. Orion Diagnostica on tehnyt testin, jonka hinta on 40 euroa ja tuloksen valmistuminen kestää noin 15 minuuttia. HIV-kotitestejä on ollut ennenkin markkinoilla, mutta niiden luotettavuus on vaihdellut huomattavasti (Home HIV test kits reach Finland, 2018).

Euroopassa ja Suomessa myytävillä itsehoitotesteillä täytyy olla CE-merkintä ja niiden tulee olla itsenäisesti suoritettavaan testaukseen soveltuvia (Valvira, 2017). CE-merkintä on tuotteen valmistajan antama vakuutus siitä, että tuote täyttää vaatimukset, jotka sille on asetettu Euroopan markkina-alueelle laaditussa direktiivissä. Vaatimusten täyttymistä Suomessa valvoo sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira. Se valvoo myös muiden lääkinnällisten laitteiden valmistusta, markkinointia ja käyttöä. CE-merkinnän lisäksi, Suomessa myytävien itsehoitotestien tulee sisältää suomen sekä ruotsinkieliset käyttöohjeet. (Valvira, 2019.)

2.3 Itsehoitotestien positiiviset ja negatiiviset näkökulmat

Itsehoitotestit antavat käyttäjille kätevän vaihtoehdon lääkärin määräämille laboratoriotutkimuksille. Yksityisyyden säilyttäminen itsehoitotestiä tehdessä esimerkiksi sukupuolitautiltestien ja HIV-testin kohdalla, madaltavat kynnystä tehdä testi. Ne antavat kuluttajille myös tilaisuuden ottaa vastuu omasta terveydestään ja ne voivat tehdä heidät tietoisiksi terveellisen elämäntavan merkityksestä. (Ickenroth, Ronda, Grispen, Dinant, de Vries & van der Weijden, 2010.)

Luottamuksellisuuden lisäksi itsehoitotestejä voidaan pitää nopeina ja kustannustehokkaina. Kaiken lisäksi ne voidaan tehdä kotona. (FDA U.S Food & Drug Administration, 2018.) Erityisen tärkeitä itsehoitotestejä ovat testit, joiden avulla voidaan parantaa elämän laatua kroonisen sairauden yhteydessä. Esimerkiksi diabeteksen seurannassa itsetestaus mahdollistaa verensokeritasapainon seurannan, jolloin diabeetikko voi tulosten perusteella muovata ruokavaliotaan ja säätää lääkityksensä oikein. Ilman itsehoitotestausta diabeetikot joutuisivat jatkuvasti käymään laboratoriossa mittauttamassa verensokeriaan ja jatkuvana riskinä olisi verensokeri arvojen suuri heittely. (Aacc Lab tests online, 2017.)

Itsehoitotestien huonoina puolina kuvataan usein luotettavuusongelmia, koska kuluttaja ei tiedä tarkkaan testin spesifisyyttä ja esimerkiksi sitä kuinka paljon vääriä positiivisia ja negatiivisia tuloksia testi antaa. Testauksissa täytyy ottaa huomioon se, että miten testin tekijä ottaa vastaan positiivisen tuloksen. Esimerkiksi paksusuolisyyöpää seulova testi voi näyttää positiivista tulosta muis-takin syistä kuin siitä, että henkilö oikeasti sairastaisi syöpää. Tämä voi aiheuttaa henkilölle vaikeita tuntemuksia ja turhaa huolta. Toisena esimerkkinä ovat HIV-kotitestit: Testin tekijän täytyy olla valmis vastaanottamaan myös positiivinen tulos. Kotona ei välttämättä ole sellaista tukiverkostoa, jota

HIV-positiivinen kaipaa eikä saa heti tarvitsemaansa neuvontaa sairauden suhteen. (Petrick, 2016.)

Vieritestit ovat itsehoitotesteihin verrattuna herkkyydeltään parempia. Testattaessa HIV:tä itsehoitotesteillä, yksi kahdestatoista näytteestä oli positiivinen, mutta itsehoitotesti ei tunnistanut sitä positiiviseksi, vaan ilmoitti tuloksen olevan negatiivinen. (Boskey, 2019.) Kootessamme tietoperustaa, havaitsimme itsehoitotesteissä esiintyviä herkkyyys ja tarkkuus ongelmia. Herkkyydellä tarkoitetaan kuinka luotettavasti testi tunnistaa oikeat positiiviset tulokset. Tarkkuudella taas kuvataan testin kykyä tunnistaa oikeat negatiiviset tulokset. (Altman & Bland, 1994.)

3 ASIANTUNTIJUUS JA VALIDOINTI

Korostimme videolla väärin positiivisten ja negatiivisten tulosten mahdollisuutta, koska se nousi esiin tietoperustassamme. Tämän takia valitsimme keskeisiksi käsitteiksi asiantuntijuuden sekä validoinnin.

3.1 Asiantuntijuus

Asiantuntijuuden määritelmä ei ole yksinkertainen vaan siinä voidaan nähdä olevan monta erilaista ulottuvuutta ja sitä voidaan tarkastella useammasta eri näkökulmasta. Mustonen (2009, 7) toteaa Suhosen (2008, 21) mukaisesti, että asiantuntijuuden voidaan määritellä olevan muun muassa taitoa, luovuutta, osaamista, joustavuutta, tiedonhankintaa ja sen taitavaa käsittelyä, sekä käytännön tekemiseen harjaantuneisuutta, johon on vaadittu paljon aikaa. Asiantuntijuus on siis sekoitus tietoa, käyttäytymisen asenteita ja arvoja.

Itsehoitotestien maailmassa asiantuntijana voidaan nähdä bioanalyytikko. He toimivat asiantuntijoina laboratoriotutkimusprosesseissa ja opastavat laboratoriotutkimuksissa. Lisäksi bioanalytikot vastaavat muun muassa laboratoriotulosten luotettavuudesta. (Suomen Bioanalyytikko ry, 2019.)

3.2 Validointi

Itsehoitotesteissä validoinnilla eli kelpuutuksella tarkoitetaan testien suorituskyvyn sopivuutta käytötarkoitukseen. Prosessissa verrataan tunnettuja laboratoriomenetelmiä, joiden tulostasojen erot tiedetään. Validointi suoritetaan laboratoriolaitteilla ja testattavalla tuotteella samanaikaisesti ja molemmille yhteensopivilla näytemateriaaleilla (mm. kokoveri, virtsa, sylki). Menetelmä perustuu objektiiviseen näyttöön, jonka avulla varmistutaan vaatimuksien täytymisestä ja havaitaan merkittävimmät virhelähteet. (Labquality, 2019.)

4 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on Vilkan ja Airaksisen (2004, 6) mukaan tuottaa jokin produkti, esimerkiksi opas, näyttely tai muu vastaava konkreettinen tuotos. Meidän produktinamme oli tuottaa opetusmateriaalina käytettävä video itsehoitotesteistä bioanalytiikan opiskelijoiden ja opettajien käyttöön. Tarkoituksena oli virittää katsojien näkökulmia itsehoitotestejä kohtaan ja korostaa bioanalytikon ammatillista roolia. Tavoitteena oli nostaa esille mahdollisia ongelmia itsehoitotestien teossa ja tulkinnessa.

4.1 Laadukas video

Laadukkaaseen videoon sisältyy monia eri asioita. Ennakkosuunniteluun kuuluu keskeisenä osana käsikirjoitus, joka ohjaa kuvaustilannetta. Käsikirjoitus voi muuttua prosessin aikana. Sisällön tulee olla mielenkiintoinen ja tarjota uutta. Lisäksi juonen tulisi kehittyä ja tiivistyä loppua kohden. Videossa taustakohinan tulisi olla minimissään ja äänen säädettävissä niin, että se ei särise. (Ailio, 2015, 6, 21.) Videolla editointi ei saisi näkyä ja eri videoklipit tulisi yhdistää toisiinsa saumattomasti (Video school online, 2019).

4.2 Video opetusvälineenä

Nykypäivänä videoita käytetään opetuksessa yhä useammin, sillä tekniikka on kehittynyt ja mahdollistanut videoiden käytön lähes kaikkialla. Niiden avulla pystytään edistämään oppimista sekä opetusta. Tutkimusten perusteella videon avulla asioita ymmärretään paremmin ja asiat palaavat helpommin mieleen. (Opeopiskelijan rakennuspalikat, 2016.)

Video voi auttaa opiskelijoita saamaan työelämälähtöisiä näkökulmia ja kehittämään heidän teoreettisia analysointitaitojaan. Nykyaikana esiintyy multimodaalista oppimista, jonka mukaan oppia voi muutenkin kuin lukemalla ja kirjoittamalla. (Kallio, 2017.)

4.3 Videon juoni ja kuvaus

Videon päähenkilönä toimii henkilö nimeltä Liisa, jolla on jo pidemmän aikaan ollut erilaisia oireita. Liisa päätyy ystävänsä suosituksella ostamaan apteekista itsehoitotestejä, joiden laadusta hänellä ei ole tietoa. Hän onnistuu tekemään testit, mutta hänellä on suuria vaikeuksia lukea testien antamia tuloksia. Liisa päättää lopulta ottaa yhteyttä terveydenhuollon ammattilaiseen, tässä tapauksessa bioanalytikkoon. Liisa tapaa bioanalytikon, jonka kanssa hän keskustelee testien tuloksista, validoinnista, menetelmistä, sekä vääristä negatiivisista ja positiivisista tuloksista.

Kuvasimme videon Oulun ammattikorkeakoulussa samassa luokkatilassa, jota pystyimme muokkaamaan luokassa olevien sormien ja kotoa tuotujen rekvisiittojen avulla. Kuvauksissa hyödynsimme koulun luokkatiloista saatavia materiaaleja sekä askartelimme erilaisia tuotteita itse. Kuvasimme videon omalla järjestelmäkameralla. Esiinnyimme videolla itse eri rooleissa, kuten nähdään kuvioista 1 ja 2.

KUVIO 1. Liisa esittelee ostamiaan itsehoitotestejä bioanalytikolle.

KUVIO 2. Liisa ostamassa itsehoitotestejä apteekissa.

Muokkasimme videota OpenShotEditor-ilmaisohjelmalla ja lisäsimme videolle ilmaisia ääniefektejä sekä ilmaista musiikkia YouTuben audio libraryn kautta. Oman äänemme lisäksi käytimme videolla kirjallisia PowerPoint-dioja. Huomioimme erityisesti sen, että videolla olevat kirjalliset diat pystyttiin lukemaan ilman videon keskeyttämistä.

5 PALAUTEKYSELY

Varmistaaksemme videon laatuvaatimusten ja tavoitteiden täyttymistä, suoritimme opiskelijakyselyn. Keräsimme palautetta videostamme bioanalytiikan opiskelijoilta, jotka olivat suorittaneet ensimmäisen harjoittelun syksyllä 2018. Kyselyyn vastanneilla oli jo jonkin verran kokemusta bioanalytiikan asiantuntijuudesta. Näytimme videon hematologian tunnin alussa 26:lle opiskelijalle ja heidän opettajalleen, jonka jälkeen pyysimme heitä täyttämään anonymisti tekemämme palautelomakkeen. Lomakkeessa kysyimme, oliko video ymmärrettävä ja saivatko opiskelijat uutta näkökulmaa itsehoitotesteihin liittyen. Lisäksi kysyimme mistä opiskelijat pitivät ja mitä he olisivat tehneet toisin.

5.1 Palautekyselystä saadut tulokset

Kaikkien vastaajien mielestä video oli ymmärrettävä, osa sai uutta tietoa liittyen itsehoitotestien luotettavuuteen ja osa taas koki, ettei saanut paljoakaan uutta tietoa, sillä asia oli jo ennestään tuttu. Katsojat pitivät videon hauskuudesta ja siitä, ettei video ollut perinteinen opetusvideo. Videota pidettiin selkeänä, helposti seurattavana ja asiansa esille tuovana. Erillisten diojen käyttöä pidettiin hyvänä ja informatiivisena. Vastaajien mielestä aihe oli ajankohtainen ja video kokonaisuudessaan toimiva.

Osa videon hiljaiset kohdat häiritsivät ja moni ehdotti taustamusiikin lisäämistä videon hiljaisiin kohtiin. Muutama katsoja huomasi kirjoitetuissa dioissa kielioppivirheitä, joita he kehottivat korjaamaan. Osa kyselyyn vastaajista toivoi, että videolla olisi tullut tarkemmin ilmi mitä testejä päähenkilö teki ja miten. Kyselyssä nousi ilmi myös se, että aiheesta kaivattiin enemmän syventävää tietoa.

5.2 Palautekyselyn johtopäätökset

Suurimmat korjausehdotukset olivat taustamusiikin lisääminen ja kielioppivirheiden korjaaminen. Palautteiden perusteella päädyimme lisäämään videoomme huomattavasti enemmän musiikkia ja korjasimme kielioppivirheet. Muutaman palautteen perusteella selkeytimme myös diojen yleisilmettä.

Kokonaisuudessaan palautteista kävi ilmi, että opinnäytetyöllemme asetetut tavoitteet täyttyivät, koska monet kyselyyn vastanneista kokivat saavansa uutta tietoa ja ymmärtävänsä videon sanoman. Opiskelijoista oli mukava nähdä tekijät opinnäytetyön takana ja he arvostivat, että kävimme näyttämässä heille videon. Yleisesti ottaen video oli hyvä ja onnistunut.

6 POHDINTA

Opinnäytetyömme tavoitteena oli luoda opetusmateriaalina käytettävä video itsehoitotesteistä. Pyrimme videolla herättämään katsojien ajatuksia itsehoitotesteistä ja tuomaan esiin mahdollisia negatiivisia ongelmia itsehoitotestien teossa ja niiden tulosten tulkinnessa. Teettämämme opiskelija kyselyn perusteella, varmistuimme siitä, että tekemämme video täytti sille asetetut tavoitteet, joita olivat muun muassa hauskuus, ymmärrettävyys sekä uusien näkökulmien esille tuominen itsehoitotesteihin liittyen bioanalytiikan tutkinto-ohjelman opiskelijoille.

Videon juonen keksiminen tuotti alkuun hieman hankaluuksia, koska videosta toivottiin humoristista. Saimme hyvin vapaat kädet projektin ideoimiseen, jonka takia aloittaminen ja aiheenrajaus tuntui aluksi haastavalta. Keksittyämme videon juonen ja sen keskeiset käsitteet, saimme opinnäytetyön teon hyvään vauhtiin. Haasteita koko opinnäytetyöprosessiin toi lähdetietojen puute, sillä aiheesta ei löytynyt kovinkaan paljon tieteellistä tutkimusta englanniksi eikä suomeksi.

Näkökulmamme kertakäyttöisiä itsehoitotestejä kohtaan, joita ei käytetä varsinaisen sairauden seurannassa, muotoutui lähes negatiiviseksi. Itsehoitotestiksi luettavat raskaustestit ovat osoitus toimivasta itsehoitotestistä. Testeistä on kehitelty ajan saatossa erittäin laadukkaita ja herkkiä (Clearblue, 2018). Itse ostettavat ja kotona tehtävät raskaustestit vähentävät mielestämme terveydenhuollon kuormitusta ja turhia kustannuksia, sillä raskautta epäilevä nainen voi itsenäisesti suorittaa mahdollisesti seulovan testin.

Videossa esille ottamamme epäkohdat viittaavat siihen, että ammatillisessa mielessä itsehoitotestien tekemiseen tulisi saada ammattilaisen apua ja tukea. Testien tekemiseen voi liittyä laadullisia puutteita, joista tavalliset henkilöt eivät ole tietoisia. Herkkyys ja tarkkuus ongelmien vuoksi pyrimme tuomaan videolla ilmi myös sen, ettei negatiivinen tulos poissulje sairauden mahdollisuutta (Boskey, 2019). Ammatillisessa näkökulmassa toimme videolla esille myös sen, että mielestämme itsehoitotestejä ei tulisi tehdä suunnittelematta, vaan tekijän tulee aina miettiä mitä testejä tekee, miksi ja miten. Ammatillaisen tarkoitus on tukea itsehoitotestejä tekeviä henkilöitä sekä tarkistaa testien luotettavuus ja laadukkuus. Mielestämme hieno kehitysidea tulevaisuutta ajatellen, olisi lisätä itsehoitotesteihin liittyvää neuvontaa ja avustusta asiantuntijoiden avulla.

LÄHTEET

Aacc Lab tests online. 2015. With Home Testing, Consumers Take Charge Of Their Health. Viitattu 28.1.2019, <https://labtestsonline.org/articles/home-testing>

Ailio, J. 2015. Vähän parempi video – opas laadukkaaseen videon suunnitteluun ja toteutukseen. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 102. Viitattu 31.1.2019, <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522165831.pdf>

Altman, G A. & Bland, J M. 1994. Diagnostic tests 1: sensitivity and specificity. Viitattu 28.1.2019, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2540489/pdf/bmj00444-0038.pdf>

Blakemore, E. 2015. This is What the First Home Pregnancy Test Looked Like. Viitattu 28.1.2019, <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/what-first-home-pregnancy-test-looked-180955478/>

Boskey, E. 2019. What Is an HIV Test? Viitattu 27.3.2019, <https://www.verywellhealth.com/everything-you-need-to-know-about-getting-an-hiv-test-3132731>

Carballo-Diéguez, A., Frasca, T., Giguere, R., Ibitoye, M. 2014. Home Testing Past, Present and Future: Lessons Learned and Implications for HIV Home Tests (A Review). AIDS Behav. Viitattu 28.1.2019, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3988264/>

Clearblue. 2018. Clearblue-raskaustestit. Viitattu 27.3.2019, <https://fi.clearblue.com/raskaustestit>

FDA U.S Food & Drug Administration. 2018. Home Use Test. Viitattu 28.1.2019, <https://www.fda.gov/MedicalDevices/ProductsandMedicalProcedures/InVitroDiagnostics/HomeUseTests/default.htm>

Hakalahti, L. 2018. Easy-to-use and reliable home tests free doctors from routine consultation. Teknologian tutkimuskeskus VTT. Viitattu 28.1.2019, <https://vttblog.com/2018/05/29/easy-to-use-and-reliable-home-tests-free-doctors-from-routine-consultation/>

Hayward, G., Oke, J., Shine, B., Tidy, E. 2018. Home self-testing kits: helpful or harmful? British Journal of General Practice. Viitattu 31.1.2019, <https://bjgp.org/content/68/673/360>

Home HIV tests reach Finland. 2018, Viitattu 28.1.2019, https://yle.fi/uutiset/osasto/news/home_hiv_test_kits_reach_finland/10366568

Ickenroth, M., Ronda, G., Grispen, J., Dinant, G-J., de Vries, N. & van der Weijden, T. 2010. How do people respond to self-test results? A cross-sectional survey. Viitattu 28.1.2019, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2964597/>

Kallio, K. 2017. Videopedagogiikkaa yliopistolla. Viitattu 14.3.2019, <https://kirsikalio.edublogs.org/tag/videopedagogiikka/>

Labquality. 2019. 2.5 Validointi ja verifiointi. Viitattu 28.1.2019, https://www.labquality.fi/vieritestisuositus/luotettava_vieritesti/validointi_verifiointi/

Metropolia Ammattikorkeakoulu. 2017. BioDigi – Bioanalytiikan digitaalinen verkkoportaali. Viitattu 24.1.2019, <https://www.metropolia.fi/tutkimus-kehittaminen-ja-innovaatiot/hankkeet/biodigi/>

Mustonen, V. 2009. Asiantuntijuus ja jaetun asiantuntijuuden haasteet keskusrikospoliisin rikosteknisessä laboratorioissa. Pro gradu- tutkielma. Kasvatustieteiden tiedekunta. Joensuun yliopisto. Viitattu 28.1.2019, http://epublications.uef.fi/pub/URN_NBN_fi_joy-20090030/URN_NBN_fi_joy-20090030.pdf

Norman, A. 2018. At-Home Medical Tests Are Putting the Power of the Clinic in Your Hands. Viitattu 28.1.2019, <https://futurism.com/at-home-medical-tests>

Opeopiskelijan rakennuspalikat. 2016. Videopedagogiikka tarvitaan. Viitattu 14.3.2019, <https://opestu.wordpress.com/2016/11/16/videopedagogiikka-tarvitaan/>

Petrick, J. 2016. At-home medical tests have positives and negatives. Viitattu 28.1.2019, <https://eu.northjersey.com/story/entertainment/2016/12/27/home-medical-tests-have-positives-and-negatives/95758716/>

Rantanen, S. 2013. Apteekkien kotitestit luotettavia- diagnoosi voi kuitenkin mennä pieleen. Viitattu 28.1.2019, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/apteekkien-kotitestit-luotettavia-diagnoosi-voi-kuitenkin-menna-pieleen/1907532#gs.dQlbvkjd>

Suomen Bioanalytikkoliitto ry. 2019. Mikä ihmeen bioanalytikko? Viitattu 14.3.2019, <https://www.bioanalytikkoliitto.fi/mika-ihmeen-bioanalytikko/>

Valvira sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. 2017. Valviran selvitys kuluttajille myytävien terveydenhuollon kotitestien verkkokaupasta valmistui: Suomalaisten verkkokauppojen toiminta pääosin mallikasta. Viitattu 8.2.2019, <https://www.valvira.fi/-/valviran-selvitys-kuluttajille-myytavien-terveydenhuollon-kotitestien-verkkokaupasta-valmistui-suomalaisten-verkkokauppojen-toiminta-paaosin-mallikast>

Valvira sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. 2019. Tuotetietoa terveysteknologian kuluttajille. Viitattu 8.2.2019, <https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/terveysteknologia/tuotetietoa-terveysteknologian-kuluttajille>

Video school online. 2019. Better Video Editing Techniques – Make Better Video Series. Viitattu 31.1.2019, <https://www.videoschoolonline.com/better-video-editing-techniques/>

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallisen opinnäytetyön ohjaajan käsikirja. Helsinki: Tammi.

ITSEHOITOTESTIT VIDEONA

LIITE 1

Palautekysely

1. Oliko video ymmärrettävä? Saitko videosta uutta näkökulmaa itsehoitotesteihin liittyen?

2. Mitä hyvää videossa oli?

3. Mitä olisit tehnyt toisin?

4. Vapaa palaute (plussia, miinuksia, terveisiä yms 😊)